БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 42 (8264)
ФЕВРАЛИИН 19
ВТОРНИК
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Бурят-Монголой АССР-эй нютагай Соведүүдтэ һунгалта 1957 оной мартын 3-да болохонь.

Һунгалтые угтуулан ажал хэрэгтээ амжалта түйлая!

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум тухай

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум февралиин 13—14-дэ болоо.

Тус Пленум промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые саашадаа бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухайда нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые шагнажа, зүбшэн хэлсээд, зохихо тогтоол гаргаа.

Энэ тогтоол мүнөөдэр толилогдобо.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидадаар нүхэр Ф. Р. Козловые, КПСС-эй ЦК-гэй Секретаряар нүхэр Д. Т. Шепиловые ЦК-гэй Пленум һунгаа.

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые саашадаа бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухай

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй 1957 оной февралиин 14-дэ гаргаһан тогтоол

Ажахын байгуулалтын асуудалнуудта, манай промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ, Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхэ болон арадай ажана байдал шууд һайжаруулха, үйлэдбэриие бүри һайнаар эмхидхэдэг ба арадай ажахые улам һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухай асуудалнуудта Коммунистическэ парти хододоо гол анхаралаа хандуулдаг байгаа, хандуулнашье.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр советскэ арад ниитын хүгжэлтын шэнэ харгы гарган ябажа, түүхэдэ анха түрүүн социализм байгуулаа, тэрэнэй ...гэлдэр материально-техническэ база—мүнөөнэй машинна индустриие, оньһожоруулагдаһан томо хүдөө ажахые байгуулаа, ажахын болон культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудта хэрэгтэй мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдые ургуулан гаргаа. Коммунистическэ байгуулалта эрхилхэ ленинскэ түсэбые шууд бэелүүлэн манай орон Советскэ засагай тогтоһонһоо хойшонхи үе соо экономическа талаараа хүгжэхэдөө капиталистическэ олон гүрэнүүдые ахин гаража, промышленна үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар дэлхэйн дээрэ хоёрдохи һуури эзэлээ. Революциин урда тээхи үетэй сасуулбал 1957 он хүрэтэр Советскэ Союзда промышленна продукциин хэмжээн 30 үлүүтэй дахин, 1940 онойхитой сасуулбал дүрбэ шахуу дахин ехэ болоо. Энэ хадаа дайнай урда тээхи ба хойто тээхи үедэ манай социалистическэ промышленностиин ехэ түргэнөөр хүгжэһые гэршэлжэ үгэнэ. Иимэ түргэн дэбжэлтэ капиталистическэ хүгжэлтын түүхэдэ үзэгдөөгүй юм.

Арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программые КПСС-эй XX съезд хараалаа. Энэ программын бэелүүлэгдэхэдэ СССР-эй экономическа гол зорилгые шиидхэлгэдэ—үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциин хүн бүридэ хүртэсын талаар капиталистическэ эгээн хүгжэнги оронуудые түүхэтэ богонихон үе соо хүсэхэ, ахин гараха хэрэгтэ урагшаа ехэ алхам хэгдэхэ байна. Арадай ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ арга методүүдые саашадань һайжаруулан, техникые улам нарижуулжа ба үйлэдбэриие бүри һайнаар эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые түргэнөөр дээшэлүүлхэ гээшэ энэ зорилго бэелүүлхэ тон шухала арга нүхэсэл болоно.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ бүхы арга боломжо манайда бии. Советскэ орон бүри түргэнөөр шууд хүгжэжэ байна гэжэ 1956 оной, зургаадахи таван жэлэй түрүүшын жэлэй дүнгүүд харуулаа. 1956 оной түсэб промышленна продукциин хэмжээнэй талаар нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэгдээ, үнгэрһэн жэлдэ үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ 11,4 процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ—9,4 процентээр нэмээ. Хүдөө ажахыда ехэ амжалта түйлагдаа—үнгэрэгшэ жэлдэ 1955 онойхидо орходоо нэгэ миллиард үлүүтэй пүүдээр ехэ таряан бэлэдхэгдээ, техническэ культуранууд нилээд ехээр абтаа, мал ажалай продуктнуудые абалга, илангаяа һү һаалга ехэ болоо. Эдэ амжалтануудай ашаар советскэ арадай байдал улам һайжараа.

Социалистическэ экономикын хүгжэхэ тудам промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые бүри һайнаар түсэблэдэг ба хүтэлбэрилдэг болохо хэрэгтэй болоно. Арадай ажахые саашадаа улам һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо гээшэ үйлэдбэриие шууд хүгжөөхэ, арадай ажана байдал улам һайжаруулха, арадай ажахын арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр ашаглаха хэрэгтэ гэгээ ехэ удхашанартай.

Советскэ засагай үшөө түрүүшын жэлнүүдтэ ажахын байгуулалтын программые В. И. Ленин хараалаа һэн, тиихэдээ, социалистическэ ёһоор ажалаа эрхилэлгын шухала гол ёһон хадаа демократическа централизмын гол ёһон болоно, имагтал гүрэнэй нэгэдхэлэй түсэбэй үндэһөөр социалистическэ байгуулалтые амжалтатайгаар эрхилжэ болохо гэжэ тэрэ тодорхойлоо бэлэй.

Социалистическэ байгуулалтые хүтэлбэрилхэ ленинскэ гол ёһонуудай тон зүб байһыень СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түүхэ баталан харуулаа. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ олониитэ арад зоной эдэбхитэйгээр хабаадаха хизаарлашагүй ехэ арга эдэ гол ёһонууд олгоһон байна. Арадай ажахын, ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдэй урган хүгжэхэ тудам экономическа байгуулалтые хүтэлбэрилхэ эмхи зургаанууд улам хүгжэн һайжарһан байна. Ажахыгаа һэргээн бодхоохо үеын зорилгонуудые шиидхээд, удаань оролдоо социалистическэ ёһоор индустриализацилха үргэн ехэ программа бэелүүлжэ, промышленностиин тон шэнэ һалбаринуудые богонихон үе соо байгуулха шухала болоод байхада, ажахын байгуулалтые хүтэлбэрилхэ шэнэ эмхи зургаанууд хэрэгтэй болоһон байха юм. Энэ үедэ арадай ажахын шухала шухала һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ тусхай наркомадууд болон главкнууд, хожомынь министерствонүүд болон ведомствонүүд эмхидхэгдэһэн байгаа. Ажахые хүтэлбэрилхэ иимэ зургаануудые байгуулхадаа хүндэ индустриин тон шухала һалбаринуудые байгуулхын, мүн шэнэ техникэ шудалжа, мүнөөнэй научно-техническэ үндэһэ һуури дээрэ промышленна үйлэдбэри үргэн ехээр эмхидхэжэ шадаха шадабаритай инженерно-техническэ мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдые, экономистнуудые болон үйлэдбэри эмхидхэгшэдые бэлдэхын тулада парти ба гүрэн ехээр хүсэлэл оролдолго гаргаха аргатай болоо һэн.

Дайнай хойто тээхи үедэ манай ороной арадай ажахы бүри ехээр дэбжэжэ, хүгжэлтынгөө шэнэ, бүри дээдэ шатада гараһан байна. Социалистическэ экономикын хүгжэхэ тудам промышленностьда, барилгада шэнэ һалбаринууд байгуулагдадаг, саашадаа тусхай мэргэжэлдэ ородог боложо байна. Энэ хадаа шэнэ техникын дэлгэрэлгэтэй, техническэ дэбжэлтын зорилгонуудтай, наукын туйлалтануудтай холбоотой. Эдэ туйлалтануудһаа уламжалан мүнөөнэй промышленна үйлэдбэри эмхидхэлгын шанар ехээр хубилха зэргэтэй болоно. Промышленностиие хүтэлбэрилхэ эмхи зургаанууд саашадаа ямар байха ёһотойб, түбэй газарһаа тусхайта һалбаринуудые хүтэлбэрилдэг министерствонүүд болон зургаануудые улам олоор байгуулжа, техническэ, экономическа болон захиргаанай талаар хүтэлбэрилгын зургаануудые бүри жэжэ болгохо гү, али хүгжэлтын мүнөө үеын шатадахи онсо өөрэ зүйлнүүдые хараадаа абан арадай ажахые хүтэлбэрилхэ бүри һайн арга бэдэрэн олохо гү гэһэн асуудал шиидхэхэ гээшэ промышленностиин хүгжэхэ тудам бүри шухала болоно.

Арадай ажахые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тула һүүлэй жэлнүүдтэ парти хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. Гүрэнэй зүгһөө түсэблэлгэдэ бии байһан горьтой дутуунуудые тэмдэглэхэ зуураа, түсэблэлгын түбэй органуудай хүдэлмэри һайжаруулха, ажахын байгуулалтада союзна республикануудай, нютагай советскэ болон партийна органуудай эрхые ехэ болгохо шухала байһан тухай КПСС-эй ЦК-гэй 1956 оной декабрьска Пленум зааһан байна.

Промышленностиин болон барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ үзэгдэдэг ехэ дутуу юуб гэхэдэ, министерствонүүдэй өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан һалбаринуудай ашые харадаг ушар арадай ажахые хүгжөөхэ тон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ муугаар нүлөөлнэ. Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилхэдөө, мэдэлдээ байһан һалбаринуудай тала баридаг ябадал экономическа нэгэ район соо байһан промышленностиин элдэб һалбаринуудай предприятинуудай нютагай холбоо барисаае һуларуулдаг, тэрээндэ һаад ушаруулдаг, мүн ажахын асуудалнуудые нютаг дээрээ түргэнөөр шиидхэхэ, бии байһан материалнуудаа, хүдэлмэриин хүсэ болон мүнгэ зөөриие бодомжотойгоор хэрэглэхэ, гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэлгын үедэ тохёолдоһон дутуунуудые усадхахын тулада яаралтай хэмжээнүүдые абаха арга олон ушарта олгодоггүй байна.

Мэдэлдээ байһан һалбаринуудай тала хараад лэ байха гээшэ үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулха, хамжаата үйлэдбэри үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулна. Экономическа районуудай, республикануудай, хизаарнууд болон областьнуудай ажахые али бүхы талаарнь хүгжөөлгэдэ бэрхэшээл тохёолдуулна. Тэрээнһээ уламжалан предприятинуудай үйлэдбэриин ехэ хүсэн хүсэдөөр ашаглагданагүй, ашаа иишэ тиишэнь үлүүсэ шэрэхэ ябадал гарана. Барилгын хэрэгые олон министерствонүүдэй зүгһөө хүтэлбэрилдэг байһан дээрэһээ нэгэ нютагта барилгын жэжэхэн организацинууд олоор байгуулагдадаг, барилгада һомологдоһон гүрэнэй мүнгэн зөөри жэжэ жэжээр тараагдаад, аша үгэнгүй хэбтэдэг, барилгын үнэ сэн хүндэрдэг.

Ороной бүхы газар нютагуудта байһан предприятинуудые министерствонүүд болон зургаанууд түбэй газарһаа хүтэлбэрилжэ байхадаа, зэргэ хүдэлжэ байдаг олон тоото организацинуудтай—худалдалга ба хангалгын элдэб конторонуудтай, базануудтай, трестнүүдтэй зайлашагүй болодог байха юм.

Хүтэлбэрилгые иимэээр бэелүүлдэг байхада ажалаа тон һайнаар мэдэдэг, үйлэдбэриие шадамараар эмхидхэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд министерствонүүд болон зургаануудай түбэй аппарадуудта олоор абтажа, үйлэдбэридэ сэхэ хабаадалгаһаа һаатадаг байна. Тиигэжэ тэдэнэй нилээд олониинь министерствонүүд болон зургаануудай канцеляринуудта удаан саг соо һуудаг байна. Промышленностиин болон барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгын мүнөөнэй гуримай ехэ дутуунь гэхэдэ, ажахын байгуулалтын хэрэгые нютагай партийна, советскэ болон профсоюзна органуудай зүгһөө хүтэлбэрилхэ аргыень бага болгоно, нютагай резервнүүд болон арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр, зүбөөр хэрэглэхын тулада предприятинуудай, ажахын организацинуудай хүсэ элсүүлэн эмхидхэхэ талаар тэдэ органуудай үүсхэлыень хизаарлана.

Мүнөө үедэ манай промышленность болон барилгын угаа ехээр хүгжэжэ байхада гүрэнэй промышленна предприятинуудай тоо 200 мянга үлүүтэй болоо, үргэн ехэ бүхы орон доторнай элдэб республиканууд болон районуудта 100 мянга гаран барилганууд бодхоогдожо байна, иимэ эрхэ байдалда олон тоото предприятинууд гү, али барилгануудые нэгэ министерствоһээ гү, али зургаанһаа тодорхой һайнаар хүтэлбэрилхэ аргагүй. Үйлэдбэриин иимэ ехэ хэмжээтэй болоод байхада промышленностиин болон барилгын хэрэгые мүнөөнэй гуримаар хүтэлбэрилгэ улам ургажа байһан эрилтэнүүдтэ тааралдахагүйһөө гадна, социалистическэ системын ажахыдахи резервнүүдые хэрэглэхэ арга боломжонуудые хизаарлана.

Арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгоор промышленностиин болон барилгын бүхы һалбаринуудые, тэдэнэй үндэһэ һууринь бологшо үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ эмхи зургаануудые нарижуулан һайжаруулха шухала. Тиихэдээ гүрэнэй хүтэлбэри түбэй газарһаа бэелүүлхэ ябадал ажахые хүтэлбэрилгэдэ нютагай ажахын, партийна болон советскэ органуудай үүргэ дээшэлүүлгэтэй тааралдуулан промышленностиин ба барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилхэ эмхи зургаанууд байгуулагдаха ёһотой. Промышленностиин болон барилгын хэрэгүүдые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилгэ гол түлэб нютагуудтаа бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мэдэлдээ байһан һалбаринуудай тала харадаг ушар арадай ажахые хүтэлбэрилгэдэхи горьтой дутуу болоно. Энээниие зайсуулха шухала байһан дээрэһээнь промышленностиин болон барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэ гол гол экономическа район бүридэ эмхидхэбэл, таатай байна. Энэ хадаа хүтэлбэриие үйлэдбэридэ ойротуулха, бүри тодорхой һайн болгохо, ажахын байгуулалтые хүтэлбэрилгэдэ олониитэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха арга олгохо байна.

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилдэг зургаануудые шэнээр байгуулхада хамжаата үйлэдбэри бүри һайнаар эмхидхэхэ, предприятинуудай хүсые, мүн капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриие бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ, хиидэ хэгдэдэг үлүү шэрэлгэнүүдые түргэнөөр болиюлха арга олгохо байна. Энэнь мүн лэ хүтэлбэриин үлүү зургаануудые үгы болгохо, мүнөө үедэ хүсэдөөр тодорхойлогдоогүй экономическа олон асуудалнуудые, жэшээнь, предприятинууд болон барилгануудые материально-техническэ талаар хангалгые гуримшуулха аргатай болгохо.

Хүтэлбэрилгые шэнэдхэн табиха гээшэ эрдэм ухаанай хүгжэлтэдэ, промышленностиие болон барилгые үрэ ехэтэйгээр хангаха зорилгоор элдэб эрдэм ухаанай талаар, эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй оролдолгые нэгэдүүлгэдэ һайнаар нүлөөлхэ, научна институдуудые, дээдэ болон дунда һуралсалай газарнуудые нютаг нютагуудта бүри зүбөөр хубаарилха аргатай болгохо байна.

Промышленностиин, барилгын хэрэгые хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн табихадаа ороной арадай ажахые демократическа централизмын ба түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхэ ленинскэ гол ёһонуудые саашадань бэхижүүлхэ байнабди. Социалистическэ байгуулалтые Советскэ гүрэнэй ба Коммунистическэ партиин зүгһөө түбэй газарһаа хүтэлбэрилхэдөө ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нютагай эмхи зургаануудые үргэнөөр хабаадуулха шухала гэжэ В. И. Ленин нэгэтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг һэн. «Нютагуудтахи элдэб зургаануудай хүдэлмэреэ зүбшэнгүй эрхилдэг ушар ажахын байгуулалтада бэрхэшээл тохёолдуулдаг ехэ һаад түбэгүүдэй нэгэн болоно. Энэ асуудалда тон ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй... Нютагуудта, олониитэ хүдэлмэришэд ба таряашадай нюдэн дээрэ байхадаа эдэ дутуунууд бүри элеэр харагдадаг, нютагууд дээрээ, дүй дүршэлөө халан абалсан, эдэ дутуунуудтай амжалтатайгаар тэмсэхэ арганууд зохёогдохо ёһотой» (Зохёолнууд, том 32, нюур 364—365).

Ажахые хүтэлбэрилхэ зургаануудай байгууламжые шэнэдхэхэдэ предприятинуудые, промышленностиин тусхайта һалбаринуудые болон бүхы арадай ажахые хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ интеллигенциие болон общестувын бусад ажалай хүнүүдые бүри олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулха арга бии болохо байна. Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн табихадаа ажахые хүтэлбэрилгэдэ манай партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско организацинууд үнэхөөрөөл үүсхэл эдэбхитэйгээр хабаадаха бүри ехэ арга боломжотой болохо байна.

Тусхайта экономическа районуудые хараадаа абан, промышленностиие нютаг нютагаарнь хүтэлбэрилгэ промышленна үйлэдбэри хүгжөөхын тулада нютагай ресурснуудые бүри һайнаар хэрэглэхэ, тусхай мэргэжэлдэ оруулха ба хамжаата үйлэдбэри эмхидхэхэ хэрэгые хүсэд һайнаар гуримшуулха, промышленна үйлэдбэриин хэмжээ дээшэлүүлхын тулада, мүн промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин шанарыень бүри һайжаруулхын тулада нютагай үүсхэл хэшээлые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ аргатай болгохо байна.

Ороной, союзна республикануудай, экономическа районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй нилээд ехээр хүгжэһые, мүн нютагай партийна, советскэ, ажахын, инженерно-техническэ болон профсоюзна хүдэлмэрилэгшэдэй олоор ургажа гараһые хараадаа абан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум иигэжэ тогтооно:

1. Коммунистическэ байгуулалтын мүнөө үеын шатада арадай ажахын зорилгонуудтай болон эрилтэнүүдтэй тааралдуулхын тулада промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ шухала гэжэ тоолохо. Тиихэдээ хүтэлбэриие экономическа районуудта ойротуулан дүтэлүүлхэ, союзна болон автономно республикануудай эрхые үргэдхэхэ, ажахын байгуулалтын хэрэгтэ нютагай партийна ба советскэ организацинуудай, тэрэшэлэн профсоюзууд болон ниитын бусад организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ олониитые бүри олоор хабаадуулха ябадал хараадаа абалсаха хэрэгтэй.

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые тусхай министерствонүүдээр дамжуулан хүтэлбэрилдэг мүнөөнэй гурим хамаатай һалбаринуудайнгаа тала харадаг ябадалда хүргэдэг. Тиигээд тэдэнь манай экономикын угаа ехэ резервнүүд болон арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ ябадалда һаад ушаруулдаг, тэрэшэлэн предприятинууд болон барилгануудые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилгэ хангадаггүй байһыень хараадаа абан, эдэ зургаануудай орондо ажахые хүтэлбэрилхэ ондоо арга зохёохо, тиихэдээ экономическа районуудые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилгэ түбэй газарһаа зохёогдоһон түсэбүүдые бүхы орон дотор наринаар сахиха ябадалтай бүри хүсэд һайнаар тааралдуулха хэрэгтэй.

2. Иимэ шэглэлтэйгээр промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн байгуулха тодорхой дурадхалнуудые зохёохыень, мүн энэ асуудалай гүрэн түрын ехэ удхашанартай байһые хараадаа абан, тэрэниие СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыень КПСС-эй ЦК-гэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Ороной арадай ажахые түсэблэлгэдэ болон хүтэлбэрилгэдэ Госпланай үүргые дээшэлүүлхэ, Госэкономкомиссиин хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха; промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые инженерно-техническэ талаар хүтэлбэрилгые дээшэлүүлхэ ба бүхы гүрэн дотороо техническэ зүб политика ябуулха; арадай ажахые саашадань дэбжээхын тулада мүнгэн зөөри үгэхэ ба элсүүлхэ хэрэгтэ финансова органуудай үүргэ дээшэлүүлхэ; ниитэ гүрэнэй аша туһые харадаг ба гүрэнэй журам сахидаг байхын түлөө хиналта хангаха; гүрэнэй хиналтын түбэй ба нютагай органуудай хүдэлмэри һайжаруулха, тэрэшэлэн гүрэнэй статистикын бүхы системые саашадань бэхижүүлхэ ябадал бодотоор бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёоходоо хараалха хэрэгтэй.

Ороной арадай ажахые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ ябадал саашадань бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ зуураа, ажал-ябуулгаяа хэхэдээ, экономическа районуудта байгуулагдаха органуудта түшэглэдэг, мүн холын хараата тон шухала асуудалнуудые Правительствын, КПСС-эй ЦК-гэй үзэмжэдэ хаһа саг соонь табидаг байхынь тулада СССР-эй Госпланай хүдэлмэриие үндэһөөрнь шэнэдхэн табиха шухала. Арадай ажахые саашадань дэбжээхэ, ороной хүсэ шадал бэхижүүлхэ, тэрэнэй өөрыгөө хамгаалха шадабариие дээшэлүүлхэ ба арадай ажана байдал саашадань шууд һайжаруулха үндэһэ һуури бологшо хүндэ индустриие булюугаар хүгжөөхэ гэһэн партиин генеральна хараа шугамые хүтэлбэри болгон Госплан хадаа манай промышленностиие зүбөөр, бодомжотойгоор хубаарилан табиха, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые таарууг аар хүгжөөхэ, тусхай мэргэжэлдэ, хамжаата үйлэдбэридэ оруулха хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо зорюулха ёһотой. Тиихэдээ тус тус районуудай промышленна хүгжэлтын тодорхой эрхэ байдалые, районуудые тусхай мэргэжэлдэ оруулха талаар заншал болоһон түүхэтэ, культурна дүй дүршэлые хараадаа абаха ёһотой.

Госэкономкомиссиин хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха, тэрэнэй байгууламжые томо бэшэ, бүри сомор болгохо шухала; Госэкономкомисси хадаа Госпланай, бусад органуудай хэдэг хүдэлмэри дабтаха ёһогүй, захиргаанай талаар хүтэлбэрилгэдэ хамааралсаха ёһогүй, харин тэрэ юрын түсэблэлгэ хэхэтээ хамта, жэлэй түсэбүүдые дүүргэлгын талаар экономическа районуудые хүтэлбэрилдэг органуудай хүдэлмэриие залан ударидажа байха уялгатай.

Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ техническэ дэбжэлтын саг үргэлжэ боложо байхын тулада СССР-эй Правительствын дэргэдэ тусхай орган байгуулха ябадал хараалха; энэ орган ямар зорилготой байхаб гэхэдэ, орон доторoo, мүн хилын саана техническэ хүгжэлтын ямар шэглэлтэйгээр, хэр зэргээр боложо байһанай хойноһоо ажаглан хаража байха, техникын талаар бүхы шэнэ, түрүү юумые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, техникые саашадань нарижуулан һайжаруулха талаар һанамжа дурадхалнуудые зохёожо, Правительствын үзэмжэдэ табиха, бусад хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байха ёһотой.

Промышленностиин болон арадай ажахын хүтэлбэрилгые шэнэдхэн байгуулгаһаа уламжалан гүрэнэй хиналта бэелүүлхэ хүдэлмэриин бүхы удхые, арга методүүдые үндэһөөрнь шэнэдхэн табиха хэрэгтэй болоно. Хиналта хэхэ бүхы гол хүдэлмэри экономическа районууд дотор ябуулагдаха ёһотой. Гүрэнэй болон ажахын аппарадай ажал-ябуулгын дутуунуудые байра дээрэнь элирүүлжэ, тэдэниие зайсуулхын тулада Гүрэнэй хиналтын түбэй, мүн нютагуудтахи органууд бүхы хүдэлмэреэ хэхэдээ олониитэ ажалшадта түшэглэдэг байха ёһотой.

***

Промышленностиин, барилгын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгые шэнэдхэн табилга ажахынгаа байгуулалтада демократическа централизмын ленинскэ гол ёһонуудые саашадань бэхижүүлхэ, ороной үйлэдбэрилгын түсэбүүдые бүри ехээр хүгжөөхэ зам нээжэ үгэхэ, манай Эхэ ороной социалистическэ экономикын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтэ туйлахын тулада асари ехэ резервнүүдээ хүсэдөөр хэрэглэхэ, үргэн олон ажалшадай зохёохы үүсхэл эдэбхиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, советскэ арадай ажана байдалые саашадань шууд һайжаруулха арга олгохо байна гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тоолоно.

Советскэ Союзай, Болгариин Арадай Республикын Правительственнэ делегацинуудай хоорондо хэлсээн эхилбэ

Советскэ Союзда хани ёһоор айлшалжа ерэһэн, Болгариин Арадай Республикын Правительственна делегацитай СССР-эй Правительственна делегаци февралиин 16-да Москвагай Кремльдэ хэлсээ хэжэ эхилбэ.

Советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшонор А. И. Микоян, М. З. Сабуров, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Болгарида байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Ю. К. Приходов хэлсээндэ хабаадалсаа.

Болгариин талаһаа Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Антон Югов, Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Тодор Живков, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Георгий Чанков, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, Болгариин Арадай газар таряалангай союзай секретарь Георгий Трайков, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Худалдаа наймаанай министр Райко Дамянов, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Гэгээрэлэй болон культурын министр Вылко Червенков, Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй секретарь Енчо Стайков, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Карло Луканов, СССР-тэ байдаг Болгариин Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Любен Герасимов хэлсээндэ хабаадалсаа.

Советскэ талаһаа СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, СССР-эй Финансын министр А. Г. Зверев, Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, Экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилдэг главна управлениин начальник К. И. Коваль, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын Нэгэдэхи орлогшо Н. С. Патоличев, СССР-эй Госэкономкомиссиин Түрүүлэгшын Орлогшо, СССР-эй Хүдөө ажахын министр В. В. Мацкевич, Экономическа Харилсан Туһалалсалгын Соведтэ СССР-һээ байдаг түлөөлэгшын орлогшо П. В. Никитин, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүд Л. Ф. Ильичев. И. К. Замчевский, СССР-эй МИД-эй Европейскэ табадахи таһагые даагшын орлогшо М. А. Попов хэлсээнэй үедэ байлсаа.

Болгариин талаһаа Госпланай Түрүүлэгшын орлогшонор Огнян Тихомиров, Стоян Сюлемезов, Худалдаа наймаанай министрын орлогшо Емил Разлогов хэлсээндэ хабаадалсаһан байна.

Бэе бэеэ амаршалалсаһанайнгаа һүүлээр хоёр ороной Правительственна делегацинууд алишье талада хамаатай асуудалнуудые үргэнөөр, бухы талаһаань зүбшэн хэлсэжэ ороо. Советскэ Союзай болон Болгариин Арадай Республикын хоорондохи ахадүүгэй харилсаа саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной хөөрэлдөөн болоо.

Гадна мүнөөнэй уласхоорондын байдалай хүгжэлтэтэй холбоотой асуудалнуудаар Правительственна делегацинуудай гэшүүд хөөрэлдөө хэһэн байна.

Зүбшэгдэһэн бухы асуудалнуудаар хоёр талын хүсэд нэгэн һаналтай байһаниинь хэлсээнэй үедэ элирээ.

Хэлсээн саашадаа үргэлжэлхэ байна.

Социалистическэ Ажалай Герой Г. М. Кржижановскида шан барюулагдаба

Академик Г. М. Кржижановскиин 85 наһа гүйсэхэдэнь, тэрээндэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо һэн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Г. М. Кржижановскида Ленинэй орден, «Хадуур ба Балта» гэжэ алтан медаль февралиин 16-да барюулаа.

Академик Г. М. Кржижановскида Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе уншаа.

Коммунистическэ партиин эгээн лэ үнинэй ажал-ябуулагшадай нэгэн, В. И. Ленинэй ойрын хани, советскэ элитэ ехэ эрдэмтэ Глеб Максимилианович Кржижановскида шан барюулхадаа, К. Е. Ворошилов тэрэниие үнэн зүрхэнһөө, тон халуунаар амаршалаад, олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ һуухыень тэрээндэ хүсөө.

Дээдэ хайрын түлөө, тэрээндэ халуунаар хандаһанайнь түлөө парти, правительствода, советскэ арадта К. М. Кржижановский ехэ баясхалан хүргөө.

Өөрынь байрада Академик Г. М. Кржижановскида шан барюулагдаһан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин Главна эрдэмтэ секретарь А. В. Топчиев шан барюулгын үедэ байлсаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй һургуулинуудай багшанарта болон педагогическа училищинуудай һургагшанарта РСФСР-эй һургуулинуудай Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Арадай гэгээрэлэй талаар ехэ габьяатай байһанайнь түлөө

РСФСР-эй ҺУРГУУЛИНУУДАЙ ГАБЬЯАТА БАГША

гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо:

1. **Андреев** Савелий Михайловичта—Сэлэнгын аймагай Галуута-Нуурай дунда һургуулиин багшада.
2. **Арский** Иван Петровичта — Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулиин багшада.
3. **Атутова** Анна Родионовнада—Улан-Удын педагогическа училищиин һургагшада.
4. **Егоров** Дмитрий Петровичта—Улан-Удэ городой 18-дахи дунда һургуулиин багшада.
5. **Подашов** Арон Павловичта — Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулиин багшада.
6. **Филиппов** Марк Александровичта—Улан-Удын педагогическа училищиин һургагшада.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной февралиин 15.

Российска Федерациин барилгашадай зүблөөн

РСФСР-эй Городой ба хүдөөгэй барилгын министерствын эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн гурбан үдэрэй турша соо Москвада болоод, февралиин 15-да дүүрэв.

Зүблөөндэ хабаадагшад гэр байрын, культурно - ажаһуудалай болон хүдөөгэй барилгын талаар хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө, министерствын трестнүүдэй, управленинүүдэй болон аппарадай хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлээ, 1957 ондо өөһэдынгөө үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ.

РСФСР-эй Городой ба хүдөөгэй барилгын министр Е. А. Веселовскиин элидхэл тушаа хамта 42 хүн үгэ хэлээ.

Үдын урда тээ байрын ба хүдөөгэй барилгын, индустриализациин ба экономикын—хамта дүрбэн секци хүдэлмэрилөө.

Үдэшэлэн Союзуудай байшангай Колонно зал соо зүблөөнэй түгэсхэлэй заседани боложо, тэрээндэ нүхэд Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, А. Б. Аристов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо К. М. Соколов, СССР-эй Городой ба хүдөөгэй барилгын министр И. К. Козюля, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гэй болон хэдэн министерствонүүдэй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа.

Заседаниин түгэсхэлдэ суглараг-шадай зүгһөө халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй блогой кандидадууд

☆

Һаалишан Сунграпова—депутадта кандидат

Залуу басаган Ирина гурбан жэлэй урда тээ Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи фермэдэ һаалишан болоо һэн. Тэрэ үедэ Харанхын фермэ колхозой гээгдэнги фермэнүүдэй нэгэн байһан юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ харанхынхид амжалта туйлажа, аймагай түрүү фермэнүүдэй зэргэдэ гараа.

Нүхэр Сунграпова нютагай үүлтэрэй үнеэдые 1953—54 онуудта анха түрүүн тушаажа абаад, үнеэн бүриһөө 700-гаад литр һү һааһан һаа, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэл үнеэдһээ туд бүриин 1410 литр һү һаагаа.

— Түрүүшын жэлдэ олон бэрхэшээл ушараа һэн. Теэд бэрхэшээлнүүдһээ тунхаряагүйбди. Залхуурһан хүн малшан боложо шадахагүй ха юм,—гэжэ Ирина хэлэдэг. Ирина Сунграпова ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, туйлаһан амжалтаяа арьбадхахые хүсэдэг.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ асуудалаар 6-дахи табанжэлэй даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаһан байна. Тэрэнээ дүүргэхэ оролдолго гаргажа, залуу һаалишан Ирина Сунграпова үбэлэй үедэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һү һаана. 1957 оной январь һарада 223 литр һү һаагаа. Энэнь 1956 оной январиинхиһаа дүрбэ дахин ехэ болоно.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд арад зондоо хүндэтэй ажалша бэрхэ һаалишан Ирина Дабаевна Сунграповае Усть-Кяхтын сельсоведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлээ.

Нүхэр Сунграпова һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие харюулхаць лабтай.

Д. Болхоев.

☆ ☆

Ажалдаа шалгарагша

Закаменай аймагай Бур-Цакирай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Санжи-Ханда Жигжитовна Дондокова, эрхим ажалаараа аймаг дотороо суутай болонхой.

С-Х. Дондокова 1934 ондо Хуурай Цакир тосхондо түрэһэн юм. Санжи-Ханда багаһаа хойшо малша басаган гэлсүүлдэг һэн.

Социалистическэ хүдөө ажахыгаа эрид түргэнөөр хүгжөөхэ, малай ашаг шэмэ ехээр дээшэлүүлхэ зорилго партиин Центральна Комитедэй табихада, залуу патриот Санжи-Ханда эдир залуугайнгаа эршэ хүсые колхозой хамтын малай хүгжэлтэдэ зорюулха гэжэ шиидээ һэн.

— Закаменай аймагтахи багахан бэетэй, нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һүн ехээр һаагдахагүй гэһэн буруу ойлгомжо дэлгэрэнхэйшэг байгаа, —гэжэ Санжи-Ханда хөөрэнэ.—Һү ехээр һааха гээшэ даншье бэлэхэн хэрэг бэшэ даа. Бэрхэшээлнүүд олон ушараа һэн. Тиигэбэшье, оролдолгын ашаар түрүүшын амжалта туйлагдаа.

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ ну[...] Дондокова нютагай үүлтэрэй үне[...] бүриһөө 1077 литр һү һаажа, түр[...] һаалишадай зэргэдэ гараһан бай[...] Даажа байдаг үнеэдынь мүнөө та[...]ган тобирнууд, һү ехээр үгэнэ. Аж[...]хын 1956—57 ондо нүхэр Дондо[...]ва үнеэн бүриһөө 1200-һаа доош[...] бэшэ һү һааха уялга абаад, тэр[...] нээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ бай[...]хай.

Бур-Цакирай сомоной Жданова[...] нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нүх[...] Дондокова Санжи-Ханда Жигж[...] товнагай эршэтэ ажалые үндэр[...] сэгнэжэ, һунгуулиин 19-дэхи Ул[...]тын округһоо аймагай Соведэй де[...]путадта кандидат болгон дэбжү[...]лээ.

— Манай Санжи-Ханда түр[...] һаалишадай дүршэлые хана[...]жалтайгаар шудалдаг, мэдэхэг[...] юумыемнай мандаа ойлгуулд[...] зулгы һайн зантай нүхэр ю[...] Манайнгаа этигэл найдабари[...] дүүргэхэл байха,— гэжэ малша[...] һаалишад хөөрэлдэдэг.

Б. Дашиев.

Гааргын солото хонишон

Шалсама Эрдыниевна 1930 онһоо хойшо колхозой хонин ажал дээрэ ото хүдэлжэ ябана. Малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар парти, правительствын табиһан зорилгые нүхэр Цыренова һайнаар бэелүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидһоо нооһо хайшалжа абаха түсэбөө хүсэд дүүргээ һэн. Тиихэдэ 100 эхэ хониинһоо зуу шахуу хурьга абажа түлжүүлээ. Мүнөөшье жэлдэ хониднай һайнаар ондо орожо байнхай. Нэгэцье толгой хонин гарзада ороогүй, барандаа тобир тарганаар үбэлжэнэ, эртын хурьгад эмхитэйгээр абтана.

Гааргын солото хонишон нүхэр Цыренова колхозой ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо хонин ажал дээрэ олон жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ баян дүй дүршэлтэй болобо. Нүхэр Цыренова өөрынгөө дүй дүршэлдэ залуу хонишодые һургана. Энэ отарынхид хонидоо зоотехническэ заабариин ёһоор, зүбөөр харууһална.

Шалсама Эрдыниевна эрдэм наукын туйлалтануудые, республики[...] түрүү хонишодой дүй дүршэл[...] өөрынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр [...]рэглэнэ. Үбэлдөө эртын хурьга аб[...]хын тула август һарада 350 хо[...] ороондо оруулаад, мүнөө хони[...] олоор хурьгалуулжа байна. Ню[...]гай үүлтэрэй хонидые нарибт[...] нооһотой хонид болгохын тулада н[...]хэр Цыренова ехэ оролдолго г[...] гадаг.

Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө аж[...]хын артелиин гэшүүд нүхэр Цы[...]нова Шалсама Эрдыниевнае һ[...]гуулиин 29 Гааргын округһоо К[...]румканай аймагай ажалшадай д[...]путадуудай Соведэй депутадта ка[...]дидат болгон дэбжүүлээ.

Нүхэр Цыренова колхозойнг[...] гэшүүдэй иимэ ехэ этигэл найда[...]рие харюулжа шадахань лабт[...] Энэ хонишоной нютагайхид м[...]тын 3-да барандаа дуугаа үгэхэ[...] дамжаггүй.

П. Бадмаев, Курумкан[...] аймагай Кировэй нэрэмжэ[...] колхозой гэшүү[...]

Һунгагшад тодорхой захяа үгэнэ

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригадын клуб соо февралиин 15-най үдэшэ хүн зон олоор сугларанхай байба. Аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутадта кандидат бо[...]гон дэбжүүлэгдэһэн нүхэд[...] тэрэ үдэшэлэн һунгагшад уулза[...]

Аймагай Соведэй депутадта ка[...]дидат Зинаида Лубсановна Лубс[...]новатай, Иволгын сомоной Сов[...]дэй депутадта кандидат болгон д[...]жүүлэгдэһэн нүхэд Дамба Санжи[...]вич Будажаповтай, Цыден Макс[...]рович Цыбиковтэй, Ширап Цыр[...]нович Бальжинимаевтай, Дондо[...] Цыренович Доржиевтай, Рад[...] Ханда Бадмацыреноватай һунга[...]шад уулзаа.

Агитпунктые даагша нүхэр Бал[...]жинимаев, клубые даагша нүх[...] Дабаева, агроном Дымбрылов[...] медпунктые даагша Кошанов[...] колхозник Тогошиев ба бусад [...]дэн һунгагшад уулзалга дээрэ [...] хэлээ. Үгэ хэлэһэн һунгагшад деп[...]тадта кандидат болоһон нүхэдүүд[...] ниитын ажал-ябуулга тухай хэ[...]хэ зуураа, депутадуудтаа хэдэн т[...]дорхой захянуудые үгэһэн байн[...]

Һуурин тосхоноо болбосон түхэ[...]тэй болгохо, бани, магазин бари[...] клубаа һэльбэн заһаха, ажалшад[...] дунда ниитэ-политическэ хүдэлм[...]ри һайнаар ябуулдаг болохо, һон[...] лекци, элидхэл олоор уншадаг [...]лохо тушаа хэмжээ абаарайгты [...]жэ һунгагшад депутадта кандид[...] болгон дэбжүүлэгдэгшэдтэ захя[...]

* * *

Февралиин 16-най үдэшэ Доо[...] Иволгын һунгуулиин участог[...] «Коминтерн» колхозой клуб с[...] һунгагшад аймагай Соведэй деп[...]тадта кандидат болгон дэбжүүл[...]дэһэн колхозой түрүүлэгшэ П. [...] Лубсановтай, агроном С. П. Тере[...]тьеватэй, аймагай элүүрые сахи[...] таһагые даагша О. М. Бутуханов[...]тай болон Иволгын сомоной Сов[...]дэй депутадта кандидадуудтай у[...]залга болоо. Уулзалга хани халу[...]наар үнгэржэ, депутадта кандид[...] болгон дэбжүүлэгдэһэн нүхэд[...] һунгагшад олон захяа үгөө.

Залуу наһанай зориг

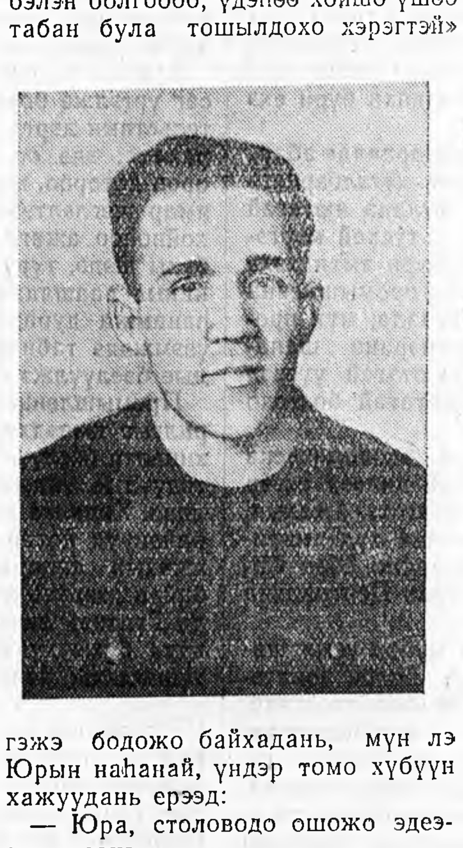
Механическа пролёдой хоёр хажуугаар элдэб янзын, ехэшье, багашье станогууд зүүлжэ баруулжаа жэрынэ. Хүдэлмэриин хаһа аалидажа, энээнһээ урда шэхэ дүлиирмээр соностожо байһан түмэр түдэгэ наншаха, станогууд таршаганаха абяан нэгэ бага замхаба. Ушарынь юуб гэхэдэ, үдэрэй халаанай эхилтэр арбаад минута үлөөд байгаа.

Эгээл энэ үедэ нэгэ томошог станогой дэргэдэ токарь Юрий Ушаков ехэл сүлөөгүй юушьеб даа хэнэ. Энэ хорин табатай, гонзогор сагаан шарайтай, нарин шамбай бэетэй хүбүүн эртээнһээ ерэжэ, хэрэгтэй болохо зэр зэмсэгээ хурсададаг, станогоо шалгажа таарууллдаг, детальнуудаа бэлдэдэг, мастерһаа даабари абадаг юм. Иигэжэ оролдоходонь үнэтэй сагынь арьбалагдадаг, ажалынь урагшатай түргөөр ябадаг байна.

Уданшьегүй, гудогой хуугайлхатай сасуу Юрын станок хүдэлжэ, бусад станогуудай дорюун «хүгжэмтэй» ниилнэ.

Энэ хүбүүн паровозой мөөрнүүдэй була тошылдодог, тэрэнэй досоогуур тоһодохо нүхэнүүдые гаргадаг юм. Шадамар бэрхээр станогоо хүдэлгэжэ, ябасыень түргэн, аали болгожо байгаад, түмэрөө тошылдоно, үе үе болоод лэ тусхай зэмсэгээр хэмжүүрыень шалгана. Токарна хүдэлмэри гээшэ тон нарин, орёо хүдэлмэри бшуу. Тошылдоһон деталиин хэм хэмжүүр зураһаа нэгэхэн миллиметрээр гажаа һаань, иимэ үнэтэй зүйл голодоһон болохо ха юм. Энээниие Юра гүнзэгыгөөр мэдэржэ, хэһэн ажалаа эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаадаг байна. Тиимэһээл мастерынь — залуу инженер Музыка харюусалгатай, яаралтай даабарие имагтал Ушаковто найдадаг байха юм.

Мостовой кранаар ээлжээтэ була асаруулаад, станогоо Юрын тодхохо гэжэ байтарнь үдын хоолой дохёо болобо. «Ямар түргөөр саг үнгэрбэ гээшэб. Үглөөнэй табые бэлэн болгобоб, үдэһөө хойшо үшөө табан була тошылдохо хэрэгтэй»

гэжэ бодожо байхадань, мүн лэ Юрын наһанай, үндэр томо хүбүүн хажуудань ерээд:

— Юра, столоводо ошожо эдеэлэе,— гэнэ.

— Нүхэр, бишыхан хүлеэгыш, энээхэниие дүүргэһүү,— гэжэ нүгөөдэнь харюусаад, булаяа станогой плита дээрэ бүхэлэн хабшана.

Хабсаргагдажа байһан паровозудай хажуугаар, томо томо детальнуудай станогуудай дундуур эдэ хоёр хөөрэлдэһөөр ябажа столоводо хүрэжэ ерэнэ.

— Юрий, ши эдеэ захи, бишни столдо һуури эзэлһүүб,—гэжэ Юрий Ушаков нэртэдээ хэлээд саашална.

Иигэжэ эдэ хоёрой халуун шүлэеэ халбагадажа һууха һамбаандань өөһэд тухайнь хэды үгэ хэлэе. Ушаков Субботин хоёрой сугтаа ябахыень хаанашье харахат. Тиимэһээ «хахасашагүй хани нүхэд» гэжэ коллективэйхидынь хэлсэдэг. Энэнь тонпшье зүйтэй. Эдэнэр Петровск-Забайкальский городто түрэһэн, багаһаа хойшо хамта наадаһаар үдэжэ, һургуулида, ремесленнэ училищада һураһан, һүүлээрнь тэндэхи заводто хүдэлһэн байха юм. 1951 ондо Армида ошожо, талаан болоходоо, сугтаа гурбан жэлдэ алба хэһэн байна. 1954 ондо албаяа дүүргээд, хоюулан Улан-Удэдэ ерэжэ, ПВЗ-гэй паровоз-хабсаралгын цехтэ ороо һэн.

Түрүүшээр хамтын байрын нэгэ таһалгада хоюулан байдаг һэн. Инаг басагадтаяа гэрлэһэнһээнишье хойшо мүн лэ нүхэсэжэ ябадаг. Тушаан болоходоо һамгадынь хоюулаа Аня гэжэ баһа адли нэрэтэйнүүд. Ажалайнгаа һүүлээр, амаралтын үдэртэ Ушаковой, Субботиной бүлэнэр бэе бэедээ айлшалжа, кино, театрта хамта ошожо, сүлөөтэй сагаа зохид хүхюунээр үнгэргэдэг заншалтай.

Нэрээлтэнүүд Армида байхадаа сүлөөтэй сагаа спортдо, уранһайханай самодеятельностьдэ зорюулдаг һэн. Мүнөөшье тэрэнээ орхёогүй. Юрий Ушаков—хоёрдохи разрядай боксёр—арбан илалтатай. ВЛКСМ-эй заводой комитедэй гэшүүн тула комсомолшууд болон залуушуулай хоорондо ябуулагдадаг спортивно-ниитын хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг, мүн Культурын Ордоной дэргэдэхи боксын секци эрхилдэг юм. Тэрэ секцидэ 12 хүбүүд һуралсадаг. Юрий Субботин хоёрдохи разрядай футболист, «Локомотив» гэжэ һайндуранай бүлгэмэй хоёрдохи футбольно командада наададаг байха юм.

...Үдын һүүлээр хоёр ханинарай тамхилжа һуухада цехын комсорг нүхэр Ветковский хажуудань ерэнэ.

— Нэрээлтэнэр, амар сайн! — гэжэ мэндэшэлнэ.

—Борис Антонович, сайн, сайн,— гэлдэжэ нүгөөдэ хоёрынь харюусана.— Ямар һонинтой ерэбэт?

—Һониншье биил даа. Үглөөдэр Культурын Ордондо түрүү залуушуулай слёт болохонь. Тэрэнэй һүүлээр уранһайханай самодеятельностиин концерт харуулагдаха юм. Тэндэ манай цехын хоор дуулаха, тиихэдэ та хоёр үнөөхи «Цыганочкаяа» хатархат.

—Уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй харалга дээрэ манайхин хэдыдэхи һуури эзэлээб, дуулдана гү?

— Үглөөдэр ёһоор һайнаар наадажа шадаал һаа, завод соогоо нэгэдэхи һуури эзэлжэ болохот гэжэ ВЛКСМ-эй заводой Комитедэй секретарь нүхэр Мулюков таажа абахаар хэлэнэ һэн.

— Тиигэбэл оролдохол болообди,— гэлдэһээр хоёр хүбүүд станогууд тээшээ ошоно.

Халаанай дүүрэтэр Юрий Ушаков 10 була тошылдожо тушааба. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөө холо ехэ болоно. Шуран шударгыгаар ажаллажа, түрүүшүүлэй дүй дүршэл ажалдаа хэрэглэжэ, энэ комсомолец халаанайнгаа даабарие 300—400 процент дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ декабрь һарада нормоёо 411 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн уралан нарижуулгын элдэб дурадхалнуудые оруулдаг. Мүнөө тиимэ үшөө нэгэ дурадхал зохёожо байна. Октябриин революциин 40 жэлэй ойе угтуулан, нүхэр Ушаков дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа.

Юрын хүдэлдэг газарһаа тээ саанахана түмэр харуулдадаг станогто Юрий Субботин булын хажуу талые харуулдажа байна. Нүхэр Субботин нэрээлтэдээ адляар ажалладаг. Үдэрэйнгөө даабарие 2—3 дахин дүүргэдэг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха юм.

Энэ цехын комсомолшууд «8 часай туршада хэгдэдэг хүдэлмэриие 7 час соо бүтээе» гэһэн уряалтайгаар заводой бухы залуушуудта хандаа һэн. Тиигэжэ һүүлэй һарануудта паровоз-хабсаралгын цех түсэбһөө гадуур хэдэ хэдэн паровозуудые заһабарилаа. Энэ амжалтада миниишье хубита оролсоно гэжэ һанахадаа комсомол хүбүүдэй зүрхэн баяраар дүүрэжэ, үшөөл эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ эршэ зориг бадаруулна.

* * *

Юрын үүдэеэ татахатай сасуу һая хүлдэ орожо ябаһан Витя хүбүүниинь урдаһаань гүйжэ ерээд:

— Баабай, баабай!— гэжэ талтирагханаар ооголоод, баабайнгаа хүзүүндэнь аһахаяа забдана.

Юрын һамган Аня — арюухан шарайтай эхэнэр үдэшын хоол бэлдэжэ забда сүлөөгүй байба.

— Юрий, мүнөө үдэшэ хайшаа ошохомнайб?—гэжэ Аня асууна.

— Арбанһаа «Бирадж Баху» гэжэ индийскэ кинодо билет абахые Субботиндо захяа һэм. Хамтадаа ошохобди.

Юрий Аня хоёрой радиолоо шагнажа һуухада Витя хүбүүниинь хүгжэм доро дэбхэрээдш, хатараадш үзэнэ. Баабайдаал адли ажалша, хатарша, дууша, спортсмен хүбүүн болохо ха.

А. БАДАЕВ.

ГАХАЙ ОЛООР ШАХАЖА, МЯХА ЕХЭЭР АБАЯ!

«Мяха абалгые еэ болгохо гэшэ эгээн шухала, эрбэ зорилгонуудай нэгэн байһан зандаа. Энэ хамаа манайда хүдөө ажалай эгээн лэ задагай һалбари болоно гээшэ. Мүнөө жэлдэ зарим республи, областьнууд бэшэ, харин район, область, хизаар, республика бүхэн мяха абалгые, мүн гүрэндэ мяха тушаалгые эрид ехээр дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Түргэнөөр томо болодог дээрэһээн гахайнуудые олоор үсхэбэрилхэ гэшэ мяха эрид ехээр абаха шухала арганууд нэгэн болоно. Тинхэдэ Украинын, Молдавиин, Краснодарска хизаарай болон Воронежско областиин колхозууд, совхозуудай дүй дүршэлһөө харахада, залуу эхэ гахайнуудые нэгэ удаа түрүүлээд, шахаха гэшэ эхэ удхашанартай байна».

(Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгаһаа)

Гахай юундэ үсөөнөөр шахагданаб

Гахайнуудай түргэнөөр үдэдэг, гахайн гайхалтай түргэнөөр таргалдаг тухай хүн тухайһан хэлэлтэшыегүй. Тиимэһээ гахай олоор шахадаг болобол бидэ мүн шанартай, тарган мяха бэрхээр химдаар абаха аргатай болохо байна. Энээнһээ һайнаар ойлгожо республикын зарим түрүү колхозууд гахай үсхэлгэдэ анхаралаа ехэр табидаг болоо. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай колхозууд гахайнуудайнгаа тоо толгойе түргэнөөр олошоруулжа, олоорнь шахадаг болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 22 гахайтай болоод, хахалагдадаг газарайнгаа зуун гектар бүридэ 7,4 центнер гахайн мяха абаба. «Коммунизм» колхоз хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ 16,5 центнер мяха абаа. Мүн тэрэшэлэн Мухаршэбэр, Тарбагатайн аймагуудай колхозууд гахай яһала олоор шахадаг болоо.

Энэ жэлдэшье зарим аймагуудай колхозууд гүрэндөө гахайн мяха ехээр тушааха байна. Ажахын жэлэй түрүүшын гурбан һара соо Мухаршэбэрэй колхозууд 2178, Иволгын колхозууд 2 мянга шахуу гахай шахажа, гүрэндэ тушаагаа. Кабанскын, Кударын, Түнхэнэй аймагай колхозууд тус тустаа 1,5 мянга гаран, Тарбагатайн колхозууд мянга гаран гахай шахаһан байна. Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эхэ гахайнууд хорооһонгүйгөөр энэ үе соо гахай шахажа, нэгэ-нэгэнь дунда зэргээр 92 килограмм шэгнүүртэй гүрэндэ тушаагаа.

Зарим колхозуудай гахай олоор шахадаг болоошье һаань, энэ хэрэгтэ анхаралаа үшөө тааруу табидаг колхозууд республика дотор олон гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юрэнхыдөө республика доторой гахай үсхэбэрилгэ хангалтагүй байһан зангараа. Энэ ушарһаа тайлбарилхаб гэхэдэ, олоор шахадаг болод ажал, гаргаша багатайгаар мяха абаха аргатайбди гэжэ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үшөө ойлгоногүй гээшэ ха. Шахаһан гахайнуудые гүрэндэ олоор тушаагаа һаа, бэшэ малаа — эбэртэ малаа, хонидоо үсөөрүүлхэгүй болохо һэмди. 1956 ондо гахайн мяхан гүрэндэ тушаагдаһан мяханайнгаа ойролоо 14,5 процент байгаа. Нёдондо гахай тэдэ үсэб ойролоо 284 процент болоо. Республика доторнай хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ ойролоо 2 центнер гахайн мяхан абтаһан байна. Энэ хахуу манай ехэ дутагдал мүн.

Тэдэ мүнөө жэлдэшье олонхи колхозуудта хубилалта болоногүй. Хэдэ тэрэшэлэн зарим аймагуудай, колхозууд гахайгаа үсөөрүүлжэ байна. Закаменай аймагай колхозууд 3 һара соо гахайгаа тоо толгой 75 процентээр, эхэ гахайнуудайнгаа хахадыень үсөөрүүлжэрхёо. Үнгэрэгшэ һарануудые соо эндэхи колхозууд олон гахай шахажа, гүрэндөө тушааба гү гэхэдэ, тиимэшье бэшэ. 3 һара соо аймагай колхозууд ойролоо 145 гахай шахажа, дунда зэргээр толгой бүриин ойролоо 47 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Мүнөө 7 гахай шахагдажа байна. Мүн Сэлэнгын аймагай колхозууд гахайнуудайнгаа хахадһаа олонхиень үсөөрүүлжэ.

Дахин үбэлжүүлэлтэгүй намартаа шахахын тула поршоонхонуудые нарай багаһаань эхилээд хабар, зунай һаранууддта һайнаар эдеэлүүлэн, зүбөөр харууһалан, түргэнөөр томо болгохо хэрэгтэй. Тэдэ энэ хэрэгтэ олон колхозуудта хүсэд анхарал хандуулагданагүй. Энээн дээрэһээ боложо намар гүрэндэ тушаагдаһан гахайнуудые шэгнэхэдэ өөдэтэй татанагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ Прибайкальска, Иволгын аймагууд тус тустаа 900-гаад гахайе толгой бүриин хоёр пүүдэһэ дарахагүйгөөр гүрэндэ тушаагаа. Байкало-Кударын аймаг 781 гахайе дунда зэргээр толгой бүриин 32 килограмм, Кабанскын аймаг 1580 гахайе — 27 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Иигэжэ поршоонхонуудаа мүнтэйгөөр томо болгодоггүй дээрэһээ эдэ ехэ мяхан абтанагүй гээшэб!

Намар шахагдаха залуу эмэ гахайнуудые нэгэ дахин түрүүлээд, зундаа поршоонхонуудыень һайнаар томо болгожо, тэрэ жэлдэнь баһа шахаадаха химда, ехэ мяхан үлүүгээр абтаха ёһотой. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада, томо эмэ гахай бүриин хоёр залуу эмэ гахай барижа, зулзагалуулжа болохо байна. Энэ аргын һайн байдашье, олон колхозууд залуу гахайнуудые түрүүлнэгүй. Мүнөө жэлэй эхиндэ Курумканай аймагай колхозууд 10-мо эхэ гахай бүридөө ойролоо 0,2 процент залуу эмэ гахайтай байгаа. Мүн Бичурын, Иволгын, Кабанскын, Яруунын, Ториин, Кударын, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд мүнөө жэлдэ нэгэ дахин түрүүлэгдэхэ шахагдаха гахайнууд тон үсөөн.

Фермын гахайнуудые дутэрхы тэхэ гү, али богони болзорто олоорнь түрүүлхэ, тэдэниие хуурай тэжээлээр шахаха мэтын түрүү арганууд муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Абаһан поршоонхонуудаа томо болгожо, үрилтэ хоролтодо оруулангүй, бултыень шахаха гэшэ тон шухала. Тэдэ энэ талаар баһал ехэ дутагдалнуудтайбди. Олон колхозууд эртынгээ, намар үбэлэй поршоонхонуудые нарай багадаһань гү, али хэдыхэн һарайн байхадань олоор ниив тиишэнь худалдажархина. Гэтэр, эртын поршоонхонууд лэ зундаа бэлээр томо боложо, намар шахахада ехэ мяхан абтадаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ Тарбагатайн аймагай колхозууд ажахын жэлэй түрүүшын 3 һара соо арбаад килограмм шэгнүүртэй 1116 поршоонхо колхозникуудтаа худалдажархиһан байна. Хэрбээ эдэ поршоонхонуудые зунай ногоондо бэлшээжэ, гаргаша багатайгаар томо болгоод, эмэнүүдыень үшөө нэгэ дахин түрүүлжэ, поршоонхонуудыень абаад, намар шахаа һаа хэды ехэ мяхан абтаха байгаа гээшэб.

Хүдөө ажалшадта хандаһан Хандалга доторо партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мяха абалгые, тэрэ тоодо гахайн мяха абалгые ехэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулаа. Тинхэ ушараа, хэдэ хэдэн жэлдэ баримтануудые харуулжа, залуу эмэ гахайнуудые олоор түрүүлдэг болохо хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй гэжэ заагаа.

Мүнөө манай зорилго юуб гэхэдэ, намарайнгаа поршоонхонуудые үрилтэ хоролтодо оруулангүй, эмэнүүдыень ороондо оруулжа түрүүлхэ, шадаал һаа олон гахай шахалганда табиха ёһотойбди. Эхэ гахай бүриин яабашье 2 залуу эмэ гахай түрүүлэгдэхэ ёһотой. Зундаа нэгэдэхэ түрэһэн залуу гахайнуудай поршоонхонуудтайгаа байха, гахай шахаха зунай байрануудые юрэ таарамжатайгаар лэ, зүгөөр гаргаша багатайгаар бариха хэрэгтэй. Гахайнуудай зунаха газарнуудта дүтэ хартаабха, корнеплодууд, кукуруза гэхэ мэтын тэжээлэй элдэб культурануудые горьтойхоноор — томо эхэ гахай бүридэ 0,7 гектарһаа бага бэшэ хүртэхөөр тариха хэрэгтэй. Томо эхэ гахайнуудые яабашье хоёр дахин түрүүлхэ ёһотойбди.

Иигэжэ гахай шахалгые бодомжотой һайнаар эмхидхээд байгаа һаа, мүнөө жэлдэ гүрэндэ тушааха мяханайнгаа 25 процентһөө бага бэшые гахайн мяхаар дүүргэхэ аргатайбди. Гүрэндөө гахайн тарган мяха ехээр тушааха, ашаг олзо ехээр оруулхын тулада шангаар тэмсэхэ гэшэ колхоз, совхоз, ферма, гахайшан бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

К. ПАШИН, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

Олзотой һалбари

Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхоз гахай үсхэбэрилгөөр нёдондо һайн амжалта туйлаа. Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 22 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 9,4 центнер гахайн мяха абаһан байна. Тиигэжэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ гахайн мяхан абтаа. Фермэһээородог мүнгэн олзо хоёр дахинаар ургаа. Тиин урдань гарзатай байдаг һалбари мүнөө ашаг олзо ехэтэй болобо.

Колхозой гахайшад мүнөө жэлдэ хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 15—16 центнер гахайн мяха абаха зорилго урдаа табяад, бодото ажалаараа бэелүүлжэ эхилбэ.

Мүнөө жэлдэ гахайнууд түхэрөөн жэлдэ шахагдаха юм. Тиигэжэ 209 залуу гахай шахалганда табигдажа, толгой бүриин 60—70 килограмм шэгнүүртэйгээр, 34 томо гахай тус бүридөө 100—110 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаха байна. Жэлэй түрүүшын кварталда 100-гаад гахай, зунай һаранууддта үлөөшэ гахайнууд шахалганда табигдаха юм.

Урдань 4 һаратай залуу гахайнууд шахагдажа эхилдэг байгаада гахайшадай хүдэлмэрие хүндэдхэдэг һэн. Тиимэһээ 2 һаратай поршоонхонууд 4 һаратай болотороо түсхай хүнүүдтэ даалгагдаха байна. Энээнэй ашаар залуу гахайнуудаар шэгнүүр 25—30 килограммаар нэмэхэ болоно.

Гахайшад абаһан уялгаа дүүргэхэ хүсэд аргатай. Шэнэ типовой байра баригдаһхай. Тэндэнь тэжээл буйлуулха кухни бии юм. Зундаа гахайнууд зуһаланда гаргагдажа, харууһалагдаха байна. Мүн ногоон конвейер эмхидхэгдэхэ юм.

Гахайн фермэдэ эрхим һайнаар хүдэлмэрилдэг хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо гахайшад Прокудина, Ермакова, Лагерева гэгшэд ороходоно.

В. Садовский.

Хэлэһэндээ хүрэжэ байна

Адуу малаар баян Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэл хүрэтэр мяха түшэлэлгээр гүрэнтээ гол түлэб эбэртэ бодо малаар, хонёор тоосодог байһан юм. Гахай үсхэбэрилгэдэ анхарал хандуулагдадаггүй байгаа.

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй гараһанай һүүлээр ажахын энэ шухала һалбари —гахай үсхэбэрилгэ һэргээгдэжэ эхилээ һэн. Гахайн шэнэ типовой байра баригдаһан, гахайнуудай эдеэлүүлгэ, харууһалга һайжаруулагдаһан байна. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ 110 гахай шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаа. Ажахын шэнэ жэлдэ тус тустаа гурба—гурбан пүүд татаха 97 гахай тушаагдаба.

Эндэхи гахайшад эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абаха уялга абаад ажалаажа байна. Энэ уялгаа дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой. Фермэ тэжээлээр хүсэд хангагдаһхай.

Мүнөө гахайнууд поршоонхолжо захалба. Гахайшан Ольга Кузьмина 6 эхэ гахайһаа 54 поршоонхо абаад, бүрин бүтэнөөр түрүүлжэ байнхай. Гахайшан Л. Малыгина ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, мүн лэ һайн амжалта туйлана.

Г. Овсянкин.

Маршал Г. К. Жуков Делидэ ерэбэ

ДЕЛИ, февралиин 15. (ТАСС-эй тусхай корр.) Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков Бирмын газар дээрэһээ гараха үедөө, «ТУ-104» самолёдой бортһоо Бирманскэ Союзай Президент д-р Ба У, Премьер-Министр У Ба Све болон Арадай эрхэ сүлөөгэй антифашистскэ лигиин Түрүүлэгшэ У Нуда радиограммануудые эльгээгээ.

Хани ёһоор угтаһанайнь түлөө Маршал Жуков баясхалан хүргөөд, энэ айлшалгаһаамни хойшодоо, бирманско-советскэ хани барисаан бүри һайжарха бээз гэжэ этигэжэ байһанаа элиэшэлэн мэдүүлээ.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, тэрээнтэй суг ябалсаһан генералнууд, офицернууд болон бусад хүнүүд «ТУ-104» самолёдоор мүнөөдэр Делидэ ерэжэ буугаа.

Агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник авиациин маршал С. Мукерджи, далайн-сэрэгэй флодой штабай начальник вице-адмирал Карлейль, генерал-майор Махите, генеральна штабай начальник генерал-майор М. С. Вадалиа аэродром дээрэ маршал Г. К. Жуковые угтаа.

Индидэ байдаг СССР-эй Посол М. А. Меншиков Советскэ Союзай Маршалые мүн лэ угталсаа.

Маршал Г. К. Жуков аэродром дээрэһээ Хайдерабадска ордон ошоо.

Индиин өөрыгөө хамгаалха хэрэг эрхилдэг министр Тьяги маршал Г. К. Жуковтай уулзаба

ДЕЛИ, февралиин 16. (ТАСС-эй тусхай корр.). Индиин өөрыгөө хамгаалха хэрэг эрхилдэг министр Тьяги СССР-эй Оборонын министр маршал Г. К. Жуковта мүнөөдэр зорюута орожо уулзаба.

ВСРП-гэй гэшүүд олон болоно

БУДАПЕШТ, февралиин 16. (ТАСС). Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин гэшүүд улам олон болоно.

ВСРП-гэй 8 мянга гаран гэшүүд Ноград область дотор мүнөө тоологдоно. Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин гэшүүндэ абаха тухай 600—700 мэдүүлгэ областиин партийна эхин организацинуудта долоон хоног бүридэ харагдажа үзэгдэнэ.

Сольнок областиин партийна эхин организацинууд арба мянга гаран гэшүүдһээ бүридэнэ. Областиин бүхы промышленна предприятинуудта, зуу гаран үйлэдбэриин кооперативуудта партийна эхин организацинууд бии.

Бүхы орон дотор ВСРП-гэй гэшүүдэй тоо мүнөө үедэ 170 мянга үлүүтэй хүн болоно.

Советскэ граждананнуудые ФРГ-һээ бусааха тушаа

БОНН, февралиин 14. (ТАСС). СССР-эй Улаан Хахад Һарын Обществонуудай Союзай Гүйсэдхэхэ Комитедэй мэдээнэй ёһоор Германиин Федеративна Республикын газар дээрэ мүнөө байжа байһан советскэ нютагаа урилһан 3013 ба 4043 хүнэй хоёр список ФРГ-гэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствэдэ Бонндо байдаг СССР-эй Посольство Советскэ правительствын даалгабаряар 1956 ондо дамжуулан үгэһэн байгаа.

ФРГ-дэ байдаг СССР-эй Посольство нютагаа урилһан советскэ 8381 граждананнуудай гурбадахи список ФРГ-гэй МИД-тэ февралиин 13-да дамжуулан үгөөд, дурсагдаһан советскэ граждананнуудай байһан газарые элирүүлээд, тэдэниие Советскэ Союзда бусааха тухай шухала хэмжээнүүдые абахыень гүйһэн байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 15. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэрэй пленарна заседани дээрэ Политическэ комитедэй элидхэл зүбшөн хэлсэгдэв. «Зэбсэгтэ хүсэнүүдые болон бүү зэбсэг хорооха: бүү зэбсэг хорооха ба атомна, водородно, мүн хүн зониие олоор хюдаха бусад зэбсэгүүдые хориха тухай улахсоорондын конвенци (договор) баталха тухай» резолюциин проект энэ элидхэл соонь дурадхагдаһан байна.

ООН-до оруулагдаһан элдэб дурадхалнууда, тэрэ тоодо 1955 оной майн 10-да, 1956 оной мартын 27-до, 1956 оной июлиин 12-то, 1956 оной ноябриин 17-до, 1957 оной январиин 14-дэ, 1957 оной январиин 24-дэ СССР-эй оруулһан дурадхалнуудые, тэрэшэлэн бүү зэбсэг хуряахын хойнохоо хиналта хэхэ тухай дурадхалнуудые, тэрэ тоодо стратегическэ центрнүүдтэ хиналтын постнуудые байгуулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай оруулһан дурадхалые хаража үзэхын тулада подкомитедэйнгээ заседани зарлахыень бүү зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссида Политическэ комитедэй абаһан резолюци дурадхана.

Франциин, Англиин болон США-гэй түлөөлэгшэд Ассамблейн заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, бүү зэбсэг хуряаха талаар хүдэлмэрые ябуулха гурим тухай Политическэ комитедэй нэгэн дугаар резолюци баталан абаһан ябадал, бүү зэбсэг хуряаха талаар комиссин, мүн тэрэнэй подкомитедэй 1957 ондо урагшатайгаар хүдэлмэрилхэ эрилгэ олгоно гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Чилиин болон Бразилиин делегадууд нэгэдэхи комитедэй резолюцие дэмжэбэшье, бүү зэбсэг хуряаха асуудалаар һаяар хэлсэжэ туйлахань бэрхэтэй гэжэ тоолодог байһан тухайгаа хэлэһэн байна.

Атомна зэбсэг туршахаяа болихо, тэрэниие зэбсэгжэлгэһээ гаргаха шухала байһан тухай Японой түлөөлэгшэ хэлээ.

СССР-эй делегациин толгойлогшо В. В. Кузнецов үгэ хэлэхэдээ, бүү зэбсэг хуряахын ба ядерна зэбсэг хорихын түлөө тэмсэлэе һуларуулхагүйень Ассамблейе уряалаа.

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 15. (ТАСС). Алжирска асуудалаар Аргентинын, Бразилиин, Кубын, Доминиканска Республикын, Италиин, Японой, Перугэй, Филиппинын болон Таиландын түлөөлэгшэдэй алжирска асуудалаар оруулһан резолюциин проект мүнөөдэр Генеральна Ассамблейн үглөөнэй заседаниин эхилхын урда тээ соносхогдоо. Ассамблейн резолюциин энэ проектые нэгэн дугаар баталан абаа. Тус асуудал элдэб аргаар уставай гол ёһонуудта тааралдуулан шиидхэгдэхэ бээз гэжэ Генеральна Ассамблейн найдажа байһан тухай резолюци соо заагдана.

США-гэй оборонын министрын туһалагша тушаалһаа юундэ гарааб

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 15. (ТАСС). США-гэй правительствын аппарадай ба монополинуудай хоорондоо нягта холбоотой байһаниинь дахяад элирбэ гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ мэдээсэнэ.

Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүрдэлгэ хэхэ талаар сенадай саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, США-гэй оборонын министрын туһалагша Росс гэгшэ иигэжэ мэдэрээ: өөрынгөө гэр бүлын гэшүүдтэ хамаатай компанинуудта правительственна захилнуудые үгүүлхын тулада, өөрынгөө тушаалые хэрэглэдэг байгааб.

Олониитын зүгһөө буруушаалга хэгдэжэ магад гэжэ айһан дээрэһээ, США-гэй правительство Росс гэгшын тушаалһаа буухыень баадхаһан байна гэжэ газетэнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ элеэр харагдана.

НАТО-до ородог оронуудай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй маневр Дундада далай дээрэ болоно

РИМ, февралиин 16. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор Хойто-атлантическа союзай (НАТО) гэшүүн оронуудай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй маневр Дундада далай дээрэ хэдэн үдэрэй турша соо болохо байна. США-гэй сэрэгэй корабльнууд («Форрестол», «Лейк Чэмплен» гэжэ авианосецууд, «Айова» гэжэ линкор, 18 эсминец), тэрэшэлэн Англиин, Франциин болон Турциин уһан доогуур ябадаг онгосонууд манёврто хабаадана. Гадна американска, итальянска болон английска самолёдууд манёврто хабаадалсана.

Американска «Бостон» гэжэ крейсерһээ манёврые үедэ залан шэглүүлэгдэдэг снарядууд хабталгаһан байгаа гэжэ итальянска газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Франци ...

Францида һалхи шуурган болоно

ПАРИЖ, февралиин 16. (ТАСС). Франциин бүхы шахуу газар нютагуудта һүүлэй үдэрнүүдтэ ехэ һалхи шуурган боложо байна. Бретаньда харгынууд уһанда абтаа. Атлантическа эрье шадар һалхи шуурган бүри ехэ хүсэтэй байгаа. Сен-Назер (Луарын адаг) портын эрье шадарай хуби уһанда абтажа, тэрэ багта нүүдаг зондо аюултай болоо.

Зоригтой басаган

Фекла фермэ дээрэ ерээд, түрүүшын хэдэн үдэр соо хүдэлжэ байхадаа саашадаа яажашье һаалаха, тэсэхэ хүн гээшэбиб гэжэ нэгэнтэ бэшэ һанадаг байба. Тэрэ соо ороходонь гахайнуудай үрирэлдөөн, харширалдаан; шабхайшабар; тэсэхын аргагүй гэхээр таналдар; нобшо ноохой — юрэнхы, гэдэргээ гүйжэ гарашахаар дэг һэн. Тиибэшье һая арбан талын—гурбаа хүрэжэ байһан басаган айһангүй, сухарииб гэжэ нэгэтэшье баа хэлээгүй, аха нүхэдтэеэ хамтаралдан ажаллажа байхадаа ажалше хубитаяа хааха байшоо. Тиигээд, ойруур нэрээ нэрлүүлхэ гахайн болоорой» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Исаак Павловичын фермэ эрхилэгдэхээ хэлэһыень басаган айнгадоо һанажа ябадаг байба.

Дээрэхэн басаган байһан тулада Фекла жэл тухай саг соо оролтоой габшагайгаар ажалаад, мэдээ магтуулаад, дуугайһаар ажаллажа ябадаг һэн.

Нёдондоршье байтар ороной хүдөө ажахые, тэрэ тоодо мал ажалые дээрэхэ тухай партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд гарагша, залуу гахайшан сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ хамта фермынгээ хүдэлмэрие һайжаруулхын тулада бүри тэмсэжэ захалһан байна. Гахайшанайхираа хүдэлжэ байгаа ба, мүнөөшье болотор фермээ гахайнуудһаа гаргахагүй һэмди» гэжэ Фекла Калистратовна мүнөө хөөрэнэ.

Хүдэлхэ, оролдохоодо урматай, һайн арга боломжотой болоод байһан Фекла Кушнарева поршоонхонуудые олоор абахын, гахайнуудые олоор шахахын түлөө колхоз доторо социалистическэ мүрысөө хүсээ. Тиигээд урзанда абаһан уялгаа үлүүлэн дүүргээд, нёдондо эрхим ажалай жэшээ харууулба. 14 гахай хаража байгаад, нэгэ-нэгэһээнь дунда зэргээр 9 поршоонхо абажа, 2 һаратай болоторонь түлжүүлхэ түсэбтэй байһан аад, 16 абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлээ.

...һаруул сэбэр, уужам зохид байрада ороходомнай гахайшад, гахайнуудаа эдеэлүүлжэ дүүргэжэрхёод, таһалгануудыень сэбэрлэжэ байба. Барагсаан залуу гахайшад. Тэдэнэй дунда Фекла гүү хэбэртэй. Хараашалжа байтарнай, нарай поршоонхотой гахайнуудай хэбтэдэг багахан таһалганууддай нэгэн сооһоо Фекла Калистратовна энеэбхилһээр гаража ерэбэ. «Тачаа үгылжэ байбалдии» гэхэдэмнай «һүүл гараһан хоёр жаахан поршоонхые тэнжээн, хүхыень хүхүүлжэ байгааби. Һаа наам зоболог юм һэн, харин мүнөө яһала тэнжэжэ байнал» гэжэ залуу гахайшан хүхюутэйгээр хэлэбэ.

Хажуулаад тарайжа хэбтэһэн томо саган гахайн урда, хойто хүлнүүдэйнь хоорондо зулмагархан улаан поршоонхонууд бирзагашалдажа, хүхөө хүхэжэ байна.

— Арбан гурбые гаргаа юм. Зундаа үшөө хоёрдохёо түрэхэдөө энэ тухай олые гаргаха байха,—гэжэ Фекла Калистратовна хөөрэнэ.

Хайшан гэжэ олон поршоонхо абаад, һайнаар түлжүүлнэбта?—гэжэ асуухада:

—Оролдохол хэрэгтэй ха юм даа. Гахай, поршоонхонуудые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Тэдэ мүн һайн дүршэл хэрэгтэй байха даа,—гэжэ залуу гахайшан хэлэнэ.

Нүхэр Кушнарева, тон түрүүндэ гахайнуудаа хүшэ тамир һайнтай байлгаад, саг сагтань ороондо оруулдаг. Тиигэжэ жэлдээ хоёр дахин түрүүлүүлдэг байна. Нарай поршоонхонуудаа һайнаар эдеэлүүлжэ, зүбөөр, түргэнөөр томо болгохоёо оролдоно. Эхынгээ һү садатараа эдижэ байхаһаа гадна, поршоонхонууд хэдэхэн хонохоолоороо хүүрһан ороохо, шэнисын һайхан гурилаар хүдэлһан бурдууг, ногоон тэжээл, минеральна тэжээл гэхэ мэтэ нүүдые эдижэ захалдаг. Хабартаа поршоонхонууд һалхигүй, игаабари наратайда газаа гаргагдажа, наранай гэрэлдэ шарагдана. Зунай һаранууддта поршоонхонууд нэмэлтэ тэжээл эдеэд лэ, бүхэли үдэртөө бэлшээрэй дээрэ сэбэр агаарта ябажа, һайнаар томо болодог. Фермэ шадар хэдэн ондоо болзорнуудта 60 гаран гектар дээрэ элдэб культуранууд тарягдана.

Иигэжэ гахайн фермын хүдэлмэри һайжаржа, үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз хэдэн зуун гахай шахажа, гүрэндэ тушаагаад, энэ һалбариһаа 400-гаад мянган түхэригэй ашаг олзо абаа. Зургаадахи табанжэлэй дүүрэтэр гахай үсхэбэрилгэһээ миллион түхэригэй олзо оруулха зорилго эндэхи гахайшад урдаа табинхай.

Мүнөө Фекла Калистратовнагай гурбан гахайнь түрэжэ, гушаад поршоонхо абтаад байна. Энэ жэлдэ гахайнуудаа баһал хоёр дахин түрүүлжэ, залуу гахайшан нёдондонойхиһоо үшөө һайн амжалта туйлаха зорилготой ажаллажа байна.

— Зоригтойхон басаган даа. Һаһанда хүрэхэл байха. Фекла фермын үниниэ гахайшан Федорова омогтойгоор хөөрэнэ.

Д. Цыренжапов.

Манай республикын hонин

25 жэл соо фермые даагшаар ажаллана

Бага Ярууна нуурай баруун эльсэр Яруунын hү-мяханай совхозой 2-дохи фермын барилганууд харагдана. Хүгжэнги ажахытай, hайн барилгануудтай энэ фермые 25 жэл соо Моисей Максимович Мулонов даажа байна. Нүхэр Мулонов фермые hайжаруулхын зорилгоор ехэ ажал хээ.

1932 ондо совхозой энэ фермэ 360 толгой малтай, 200 гектар тарилгын талмайтай hэн. Мүнөө hүнэй 5 томо гүүртэ, эбэртэ бодо залуу малай 3 гүүртэ, хонинной отара, шубуунай фермэ бии. Бүхы малайнь тоо 4000 шахуу болоо. Малай тоо толгойн олошорхотой хамта тэрэнэй ашаг шэмэнь дээшэлнэ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 1300 литр hүн haагдаhан юм. Һүүлшын 4 hара соо 400 литр hүн haагдаа. Һү haалгаар энэ фермэ совхоз соогоо түрүүлжэ, дирекциин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барижа ябана.

Мүн фермын хүдэлмэрилэгшэд таряан ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Ганса hүүлшын 3 жэлдэ 4000 шахуу гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдээ. Тус фермынхид түрүү агротехникые зоримгойгоор нэбтэрүүлнэ. Энээнэй ашаар талха таряанай hайн ургаса хуряагдана. Нёдондо тарилгын бүхы талмайhaa 9 центнер, тинхэдэ 512 гектарай га бүриhөө 15 центнер таряан хуряагдаа.

Олон жэлэй туршада фермые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилжэ байhанай, ажахые хүгжөөлгэдэ hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө нүхэр Мулонов «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй хоёр грамотаар шагнагдаhан байна.

А. Шулунов.

Ажалаараа алдаршаhан залуушуулай слёт

Улан-Удын ПВЗ-гэй Культурын ордон соо үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй республиканска слёт боложо үнгэрбэ.

Комсомолой областной комитедэй үүсхэлээр үнгэргэгдэhэн энэ слёдто манай республикын 700 гаран түрүү хүдэлмэришэд, технигүүд, инженернүүд сугларжа, Эхэ оронойнгоо аша туhада эршэ хүсэеэ гамнангүй ажаллаха, hураха байhанаа мэдүүлээ.

...Үдэрэй хоёр саг. Культурын ордоной харалгын зал соо залуушуул дүүрэн сугларанхай. Түрүүлэгшэ слёдой нээгдэhые соносхоод, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Г. Г. Заиграевта үгэ үгэбэ.

Габьяата ажалаараа табан ордендо хүртэhэн ленинскэ комсомол түрүүтэй манай ороной бүхы залуушуул партиин XX съездын хараалhан гайхамшагта зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхи хэшээлтэйгээр хабаадалсана...

Манай республикын комсомолецууд болон залуушуул зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрhэн бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эршэтэ ажалаараа hурагтай суутай болоhон 80 залуу хүдэлмэришэдтэ слёт дээрэ үнэтэ шан барюулагдаа. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой арматурна цехын залуу фрезеровщица Мария Сухарева, паровоз хабсаргадаг цехын комсорг Борис Ветковский, шадамар медник Григорий Афанасьев болон бусад шан абагшадай тоодо оролсоно. Үнэтэ шан абаха зуураа Мария Сухарева иигэжэ хэлээ:

— Дунда hургуули дүүргээд байхадаа заводто орожо ажаллаха, мэргэжэлтэй болохо, мэргэжэлээ саашадань дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэhэн байгааб. Зоримгой хүн зориhондоо хүрэдэг. Аха заха нүхэдэй туhаламжаар мүнөө би фрезеровщик мэргэжэлтэй болоод, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанаб. Үдэрынь ажаллаад, сүлөөтэй сагтаа эрдэмээ дээшэлүүлнэб. Мүнөө би политехническэ институдай хоёрдохи курсада hуралсанаб. Манай орон дотор ажаллаха, hуралсаха, амарха бүхы арга боломжо бии. Саашадаа улам hайнаар ажаллажа, Эхэ ороноо баясуулая...

«Хүн болохо багаhaa, хүлэг болохо унаганhaa» гэжэ бурят арад ехэл зүбөөр хэлсэдэг гээшэ. Мария Сухаревагай ажалай зам эдэ үгэнүүдые лаблан харуулна.

Үдэшэлэн болобо. Культурын байшангай сценэ дээрэ заводой залуу уран бэлигтэн гаража, хатар наада харуулhан, ирагуу hайханаар дууланhан байна. Удаань үнгэтэ радиогазетэ харуулагдаа.

Ажалаараа алдаршаhан хэдэн зуугаад залуушуул үдэшэ орой болотор хүхюу сэнгэлигээр наадаад, согтой солбоноор тараhан байна.

М. Саридыков.

Оборонно-ниитын хүдэлмэри hайжаруулагдана

Һүүлэй үедэ республикын ДОСААФ-эй эхин организацинуудаар оборонно-ниитын хүдэлмэри нилээд hайжаржа байна. Промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхозууд, совхозууд, МТС-үүдэй ДОСААФ-эй эхин организацинууд мэргэн буудалгаар, санаар мүрысөөнүүдые үнгэргэнэ, мотоциклистнүүдэй урилдаанууд болоно.

Мүн ДОСААФ-эй hуралсалай эмхи зургаануудаар hуралсалай-спортивна хүдэлмэри hайжаруулагдаа. Радиоклуб радистнуудоператорнуудай мүрысөө үнгэргэнэ. Автомотоклуб hунгалтын үдэртэ зорюулан мотоциклээр урилдаануудые эмхидхэнэ. Мүнөө буудалгын-спортивна клуб Советскэ Армиин 39-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ мэргэн буудагшадай мүрысөө үнгэргэхөөр бэлэдхэл хэжэ байна.

Оборонно-ниитын хүдэлмэриие улам hайжаруулха зорилгоор ДОСААФ-эй республиканска комитет шэлэй заводой оршондо спортивна буудалгын газар түхеэржэ байна. Мүн тэрэшэлэн мяханай комбинадта буудалгын тир, ПВЗ-дэ парашютна вышкэ баригдахаар хараалагдана.

Т. Кикомов.

Баян библиотекэ

Кяхтын педагогическа училищиин библиотекэ политическэ, уранhайханай, hуралсалай номуудаар олон юм.

Библиотекэ соо уншалгын таhаг бии. Үглөөнhөө үдэшэ орой болотор студентнэр тэндэ таhардаггүй. Тэдэнэр шэнэ, шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг. Библиотекарь Надежда Васильевна энэ библиотекэдэ хорёод жэл хүдэлжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Һони hонин ном уншахыень hурагшадта заажа үгэдэг. Студентнэр Надежда Васильевнае ехээр хүндэлдэг юм.

И. Бадмаев, педучилищиин студент.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын спортсменүү[illegible] Монгол орожо ябаха зуураа, Улан-Удэдэ буужа, БМАССР-эй [illegible] жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ hорёо хэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: корейскэ спортсменүүд елүүр дээрэ.

Л. Хайдуровай фото.

Хани барисаанай вечер

Нэгэтэ залуу сэмбэ нэхэгшэд түмэр замай узелда ошожо, тэндэхи залуушуулай байра байдалтай танилсаад, хоорондоо мүрысэе гэжэ уриhан байгаа.

— Мүрысэе,— гэжэ түмэр замайхид сэмбэшэдэй үүсхэлые халуунаар дэмжэhэн юм.

Тэрэ гэhээр энэ мүрысөөн заншал болонхой. Сэмбэ нэхэгшэд болон түмэрзамайхид хоорондоо ходо ябалсажа, мүрысөөнэйнгөө дүнгүүдые шалгажа байдаг.

Һаяхан энэ хоёр коллектив хани барисаанай вечер үнгэргэбэ. Түмэр замай узелай залуу басагад, хүбүүд сэмбын фабрикада айлшалжа ерээ. Вечер дээрэ фабрикын комсомольско организациин секретарь Е[illegible] Водолажко тобшохон үгэ хэл[illegible] мүрысөөгөө саашадань үргэлжэ[illegible]лэн, хоорондоо эбтэй этэй[illegible] ажаллажа, Эхэ оронойнгоо анха[illegible] оролдолгые харюулая гэжэ ур[illegible]лаа.

Сэмбэ нэхэгшэд айлшадтаа [illegible]церт харуулба. Һүүлээрнь за[illegible]шуул оройхон болотор хүхюун [illegible]гэлигээр хатар, танца наадаа.

— Удаадахи вечерээ манай[illegible] үнгэргэхэбди, — гэжэ түмэрза[illegible]хин сэмбэ нэхэгшэдые уриба.—[illegible]шэтэ ажалайнгаа hүүлээр хани[illegible]луу нүхэдтэйгөө хамта сагаа үн[illegible]гэхэдэ саашадаашье угаа hайн [illegible]

А. Борисо[illegible]

Үндэр наhатан амаралтада гараба

Дмитрий Алексеевич Чудинов 1919—22 онуудта партизанска отрядай зэргэдэ ябажа, залуу Советскэ республикын түлөө ами наhаяа гамнангүйгөөр тэмсэhэн юм. 1922 ондо хүндөөр шархатажа, нютагаа бусаад, үни удаан саг соо партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ ябаа. Һүүлэй 19 жэлэй туршада ой модоной ажахыда ашагтай hайнаар хүдэлмэрилөө.

Һаяхан Баргажанай аймагай ой модо хамгаалгын эмхи зургаанудай хүдэлмэришэд хуушанай хүдэлмэришэн Дмитрий Алексеевичые амаралтада үдэшэбэ. Суглаан дээрэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Т. Ж. Жамбаев олон жэ[illegible] туршада ашагтай hайнаар аж[illegible]лаhанайнь түлөө нүхэр Чудино[illegible] аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй г[illegible]мота барюулаад, пенсидэ гараh[illegible]тайнь дашарамдуулан амарша[illegible] Леспромхозой директор В. И. [illegible]торов өөрынгөө коллективэй зү[illegible]ниинэй хүдэлмэришэн Дмит[illegible] Алексеевичтэ үнэтэ бэлэгүүдые [illegible]рюулаа. Нүхэр Чудинов харю[illegible] үгэ абаад:

— Советскэ хүн бүхэндэ и[illegible] ехэ анхарал оролдолго гарга[illegible] байhандань парти, правительст[illegible]даа халуун баярые хүргэнэб, [illegible] гэжэ хэлэбэ.

В. Орло[illegible]

Түл олоор абтана

Үнгэрэгшэ намар Гашейн МТС-эй харьяата «Гигант» колхоз олонхи хонидоо үбэлэй сагта хурьгалуулхаар искусственна аргаар үрэжүүлhэн юм. Мүнөө эндэхи олон отаранuудта түл абалга түлэг дундаа ябажа байна.

Колхозой эрхим хонишон нүхэр Иван Григорьевич Калашниковай отарынхид январь, февраль hарада 282 хурьга абаа. Хурьгадынь эхэтэеэ бүлэг бүлэгөөрөө амяаран хашаан соо байлгагдажа түлжүүлэгдэнэ. Энэ отарада зоотехническэ заабари наринаар сахигдана. Нарай хурьгадай үбшэлэнгүйгөөр, түргөөр тобиржохын тулада эхэ хонидынь hайнаар харууhалагдана, эдеэлүүлэгдэнэ. Тиигэжэ нэгэшье хурьган гарзада оронгүй, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Мүнөө Калашниковай отарын хонишод нүхэд А. Соловьева, Ф. Аносова, А. Радионов гэгшэд партиин ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон 100 эхэ хонин бүриhөө 100-haa доошо бэшэ хурьга абаха гэhэн зорилго табяад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Тэрэшэлэн тус МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түл абалга амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Ахалагша хонишод нүхэд Д. Бакарин, А. Леонов гэгшэдэй отаранuудта 300—300-гаад хурьгад абтаа. Хамта дээрээ январь, февраль hара соо энэ колхоздо мянга гаран хурьгад абтаба.

Манай корр.

Хүдөө ажахын техникумэй фестиваль

Залуушуулай фестивальда бэлэдхэлэй хүдэлмэри хүдөө нютагуудта, городуудай эмхи зургаанууд болон предприятинуудта хаа хаанагүй хэгдэжэ байна. Һаяхан Улан-Удын хүдөө ажахын техникумдэ фестиваль үнгэргэгдөө. Фестивальда олон янзын номернууд: «Жених с приданым», «Тайшаагай ташуур» гэжэ зүжэгүүд, уран уншалга, дуу дуулалга, ород, белорус, татар, бурят арадай танцанууд, хүгжэмэй номернууд, мүн бусад хамта 30 зүйл харуулагдаа.

Техникумэй студентнэр фестивальдаа ехэ hайнаар бэлэдхээ. Тэдэнэй харуулhан уранhайханай номернууд комиссиин зүгhөө hайн сэгнэлтэдэ хүртэжэ, 11 номерынь ниитэ городской харалгада шэлэн абтаба.

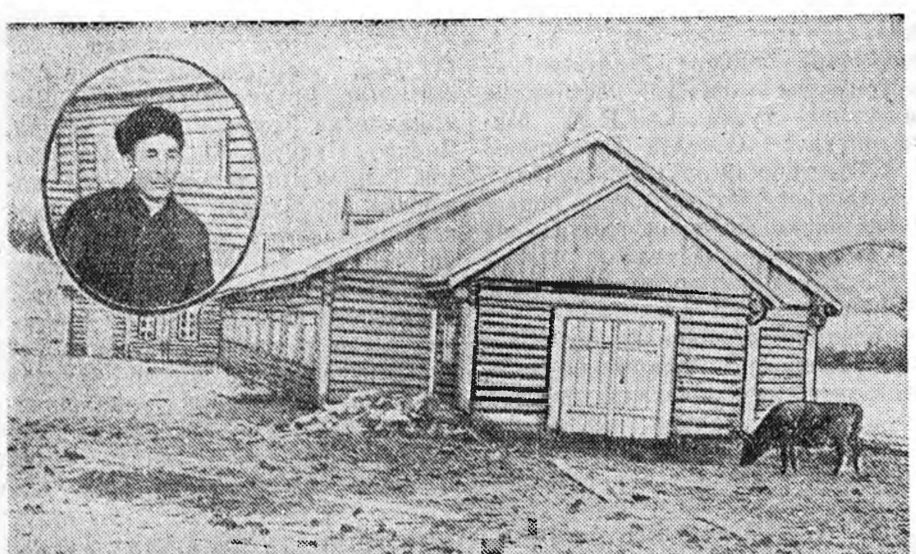
Мүн фестивальда зорюулагдан эмхидхэгдэhэн ухаалан зохёолгын, уралан оёлгын выставкэ олоной анхарал хандуулаа. Студентнэр Галя Шульгина, Маша Ширеторова гэгшэдэй уралан оёhон зүйлнүүд, механическа отделениин III курсын студент Д. Шафировай хэhэн сеялкын модель, Ведерниковэй ухаалан хэhэн радиоло ниитэ городской выставкэдэ харуулагдахаар шэлэгдэбэ.

Хүдөө ажахын техникумэй студентнэрэй фестиваль комиссиин зүгhөө эрхим гэhэн сэгнэлтэдэ хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Техникумэй ветеринарна отделениин нэгэдэхи курсын студентка Маша Очирова «Жаргал» гэжэ хатар наадажа байна.

А. Егоров.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГАШАД

Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй 1955 оной январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, малай байрануудые баряагүй haa, мал ажалаа хүгжөөхэмнай тон бэрхэтэй гэжэ ойлгоhон байгаа. Тиимэhээ тэрэ дары барилгын тусгаар бригада эмхидхэжэ, дүй дүршэлтэй уран барилгашан Дымбрыл Макашараевич Дылгыровые бригадираар томилоо hэн. Энээнhээ урда тээ тэндэ барилга хэхэ гэжэ шиидхэбэри абтадаг болобошье, модо шулуун дуталдаба гээд барилга орхигдошодог байгаа. Бригадир нүхэр Дылгыров энээнтэй эбсээгүй, нэгэл хараалhан барилгаяа ябгашье дүүргэхын тула зоримгойгоор тэмсэжэ эхилээ.

1955 ондо барилгын хэдэн мянгаад кубометр модо бэлдэжэ, барилга хэхэ газарта зөөгөөд, түбхын түрүүндэ үнеэдэй байха типовой байра барижа дүүргэhэн юм. Һүүлээрнь клуб, гараж, малшадай байрын гэр ба колхознигуудта хэдэн арбаад гэрнүүдые барьа.

Үнгэрhэн 1956 оной туршада энэ бригада Очириха гэжэ газарта 110 үнеэдэй багтаха типовой байра ашаглалгада үгөө. Мүн эндэ малшадай байха 4 гэр барижа дүүргээ. Эдэ барилгануудай хажууда тугалай типовой байра бариха модоной буулгагдажа байха үедэ нүхэр Дылгыровэй бригада колхозой хоёрдохи бригадын гэшүүдтэ хэдэн шэнэ гэрнүүдые барижа үгэhэн байна.

Мүнөө Очирихадахи тугалай типовой байрын барилга дүүргэгдэжэ байна.

— Мал ажалые эрид хүгжөөжэ, hү шэмыень 2—2,5 дахин дээшэлүүлхэ гэhэн зорилгын табигдаад байхада, бидэнэр, барилгашад, тон ехэ үүргэтэй гээшэбди. Юуб гэбэл, ниитынгээ малые дулаан, hайн байраар хангаагүй сагтаа ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадахагүй байнабди,— гэжэ нүхэр Дылгыров хөөрэнэ.— Мүн мал ажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилжа, малшадай хүдэлмэриие хүнгэдхэхын тула малай байрануудые имагтал типовой проектын ёhoор бариха шухала байна. Энэ хадаа хожомоо өөрынгөө аша үрые харуулхань лабтай. Жэшээнь, 1956 ондо манай малшад урда жэлэйхиhээ хоёр дахин ехэ hү haaгaa. Энээн соо манайшье оруулалсаhан хубита байха.

1957 оной туршада энэ колхозой барилгашад 100 толгой үнеэдэй багтаха нэгэ, 80—80 толгой тугалай багтаха хоёр, хурьгадые кошарнобазова аргаар түлжүүлхэ хонидой хоёр, гахайн нэгэ типовой байрануудые барижа ашаглалгада оруулхаар хараална. Мүн колхозой центртэ колхознигуудай ажаhууха—30, малшадай—15 байрын гэр, хүүгэдэй ясли, гурбан культбаза, гурбан бани баригдаха юм.

— Хараалагдаhан энэ барилгые барижа манай бригадын арбаад гаран хүнэй хүшэхэрхэгүй дээрэhээ, колхозой правлени үшөө арбаад хүниие нэмэжэ үгөөд, барилгын модо шулуу болон бусад материалнуудые МТС-эй техникын хүсөөр шэрэхэ байна. Зүгөөр пилорамамнай хангалтагүйгөөр хүдэлжэ, хюрөөдэгдэhэн модон дуталдана. Энээндэмнай манай Закаменай МТС багаар туhална. Мүнөө МТС-эй нэгэл трактор модо шэрэнэ, — гэжэ бригадынхид хэлсэнэд.

Иигэжэ энэ колхозой барилгын бригада ниитынгээ малые типовой hайн байрануудаар хангажа, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө үсэд шангаар оролдожо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 110 үнеэнэй байха байра. (Хүрээ соо) барилгын бригадын бригадир Д. М. Дылгыров.

Д. Аюшеев.
М. Цыреновэй фото.

Байрын 66 гэр

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив шэнэ жэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, ажахынгаа 1957 оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, хоёр хоёр байратай 100 гэр шэнээр бариха гэhэн уялга абаhан юм.

Заводой хүдэлмэришэд хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа. Мүнөө ПВЗ-гэй модохюрөөдэлгын завод байрын гэрнүүдтэ хэрэглэгдэхэ модо бэлдэжэ байна.

Модельнэ цехын 52 хүдэлм[illegible]шэд өөhэдынгөө хүсөөр гэр ба[illegible] хүсэлэнтэй байhанаа мэдүү[illegible] Эдэнэр 4—4 хүнhөө бүридэhэн [illegible]гадануд болон хамтаржа, сү[illegible]тэй сагтаа барилгын модо бэл[illegible] юм. Нүхэд Бухальцев, Щерба[illegible] Колодков гэгшэдэй хүтэлбэри[illegible] бригаданууд эмхитэй hайнаар [illegible]дэлмэрилнэд.

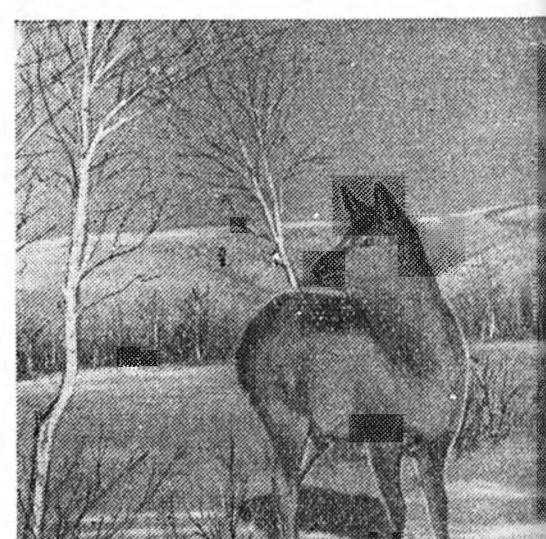
Иигэжэ ПВЗ-гэй Соцгород[illegible] энэ жэлдэ 2 квартиратай 66 гэр [illegible]доор баригдахаар хараалагда[illegible]

С. Черне[illegible]

Һогоон

Һонор, дошхон
Һогоон, hогоон!
Агшан зуура
Тогтон сасууш,
Айhан нюдөөр
Харан сасууш
Буугаа хаяад,
Буулгааб дүрыш!
Һайхан шэхээ
Үргэн байнаш,
Гайхан намай
Шэртэн байнаш.
Баряад абаhайб,
Хараад табиhайб!..
Орон нютагым
Шэмэн, гоёон,
Ошоhон тээшээ
Ошыш, hогоон.

Ш. Нимбуев.

В. Шитиковэй фото-этюд.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНО[illegible]**

Инаг хайрата эсэгэ, хани нүхэр, абга.
Иван Васильевич ШОДОНОВОЙ
энэ оной февралиин 17-до наhа бараhан тухай тэрэнэй танилнуудта, нүхэдүүдтэ түрэлхидынь гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.
Наhа барагшын бэе мүнөөдэр 15 часта, Ленинэй үйлсын 32 номерто байдаг Буркоопсоюзай байшанhаа гаргагдажа хүдөөлүүлэгдэхэнь.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00352. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 76[illegible]